

Handleiding
met puzzels
en vragen

HET GROTE LEKKER FRIS SPEL

INHOUD VAN DIT SPELBOEKJE

- Spelmateriaal
- Doel van het spel
- Spelduur
- Spelverloop in vogelvlucht
- Spelvoorbereiding en spelverloop in detail
  - Buitenspel
  - Binnenspel
- Vragen & antwoorden

Het Grote Lekker Fris Spel

Spelmateriaal

- Een lijst met vragen.
- 4 verschillende puzzels van elk 12 puzzelstukken.

Doel van het spel

Het Grote Lekker Fris Spel helpt de leerlingen op een ludieke manier bij het herhalen van de leerstof die ze hebben opgestoken tijdens de Lekker Fris-lessen.

De groep die het snelst 12 vragen goed beantwoordt, kan het eerst zijn puzzel leggen en wint het spel.

Spelduur

Je kan het spel op twee manieren spelen. Speel je het buiten, dan duurt het ongeveer 30 minuten. Binnen duurt het slechts 15 minuten.

Spelverloop in vogelvlucht

- De leerlingen worden in 3 of 4 groepen verdeeld.
- Elke groep krijgt een reeks vragen voorgeschoteld.
- Je begeleidt als leerkracht het spel en geeft voor ieder goed antwoord een puzzelstuk.
- De groep die zijn puzzel het eerst voltooit, wint het spel.

Tip: het spel hoeft niet gedaan te zijn als de eerste puzzel klaar is. Je kan met de klas afspreken om met de andere groepen door te spelen tot ook de andere puzzels gelegd zijn.

Tip: je kan het spel zowel binnen als buiten spelen. Speel je het buiten, dan kun je de leerlingen erop wijzen dat ze zo meteen ook een frisse neus halen.

Het Grote Lekker Fris Spel

Spelvoorbereiding en spelverloop in detail

Afhankelijk van de plek waar je het spel speelt – buiten of binnen – verloopt het spel ietsje anders. Hieronder vind je een spelverloop voor het buitenspel en eentje voor het binnenspel. Uiteraard kan je zelf nog andere spelscenario's uitdenken, waarbij je eveneens de vragen en de puzzels gebruikt.

BUITENSPEL

- Spelduur: ongeveer 30 minuten.
- Surf naar de website www.lekkerfris.be en ga naar de pagina voor deelnemende scholen.
- Print de vragen van Het Grote Lekker Fris Spel.
- De vragen zijn genummerd. Knip de vragen uit.

Opgelet: alle onderdelen van het project komen in de vragen aan bod. Als je niet alles hebt gebruikt, kijk je best de vragen vooraf na. Als de klas bijvoorbeeld het Lekker Fris-lied niet kent, kun je de vragen daarover beter niet gebruiken. Dat kan makkelijk want het spel bevat meer vragen dan nodig om de puzzel te kunnen leggen.

- Hang de vragen omhoog, verspreid over de speelplaats (bijvoorbeeld aan bomen, banken, vensterbanken, vuilnisbakken, enzovoort...).
- Verdeel de leerlingen in 3 of 4 groepen. Duid per groep een plek aan waar de puzzel kan worden gelegd.
- Elke groep moet nu op zoek naar de vragen. De leerlingen laten de vragen hangen, maar onthouden het nummer. Ze lopen naar jou en geven je hun antwoord. Snel zijn, is hier de boodschap!
- Bij een juist antwoord krijgt de groep een puzzelstuk.
- De groep die als eerste zijn puzzel heeft gelegd, wint het spel.

Tip: laat de groepen de vragen in een bepaalde volgorde zoeken. Bijvoorbeeld: groep 1 zoekt eerst vraag 1, dan vraag 2, enzovoort; groep 2 start bij vraag 5, dan 6, enzovoort; groep 3 begint bij vraag 10, dan 11... Op die manier lopen de groepen elkaar niet voor de voeten.

BINNENSPEL

- Spelduur: ongeveer 15 minuten.
- Verdeel de leerlingen in 3 of 4 groepen.
- Lees de vragen die je in dit boekje vindt, luidop voor. Vragen die niet van toepassing zijn, bijvoorbeeld omdat je het Lekker Fris-lied niet hebt gebruikt, kun je weglaten.
- Per vraag wordt overlegd in het groepje en schrijft een leerling het antwoord op. De verschillende groepen tonen gelijktijdig hun antwoord.
- Bij een juist antwoord krijgt de groep een puzzelstuk.
- De groep die als eerste zijn puzzel heeft gelegd, wint het spel.

Het Grote Lekker Fris Spel

Vragen & Antwoorden

1. Als je op een raam uitademt, bedampt het glas.
Waaruit bestaat die damp?

Antwoord: vocht.

2. Wat is ventileren?

Antwoord: ventileren betekent dat je ervoor zorgt dat er de hele tijd door een beetje schone lucht binnen kan. Dat kan bijvoorbeeld door een raam op een kier te zetten.

3. Wat is de taak van de luchtbaas in de klas?

Antwoord: de luchtbaas zorgt ervoor dat de ramen 's morgens op een kier staan of dat de ventilatieroosters geopend zijn. Tijdens de pauzes zet hij de ramen wagenwijd open.

4. Wat komt er in de lucht als die te vochtig is?

Antwoord: huisstofmijten en schimmel.

5. Waar komt CO₂ vandaan?

Antwoord: mensen ademen CO₂ uit. Ook juist: dieren ademen CO₂ uit. Eveneens juist: auto's en andere machines met motoren brengen CO₂ in de lucht. (Ook als ze enkel het eerste antwoord vermelden, krijgen de leerlingen hun puzzelstuk. Dat is namelijk de belangrijkste boodschap van dit project.)

6. Wat zijn huisstofmijten?

Antwoord: kleine diertjes, die we niet kunnen zien met het blote oog en die in het stof leven.

7. Noem twee vieze luchtjes die ook ongezond zijn.

Antwoord: sigarettenrook, de geur van lijm, de geur van schoonmaakmiddelen, de geur van uitlaatgassen, ...

8. Vul de zin uit het Lekker Fris-lied aan: 'Het is me toch wel wat. Je klas wordt binnen... wanneer je alle ramen steeds weer sluit.'

Antwoord: nat.

9. Wat gebeurt er als er te veel viezigheid in de lucht zit?

Antwoord: je krijgt hoofdpijn, je wordt moe, je wordt suf, ...

10. CO₂ ademen we uit, maar wat ademen we in?

Antwoord: zuurstof of O₂.

11. Als je een bord afveegt, breng je stof in de lucht. Wanneer komen de meeste stofdeeltjes vrij? Als je het bord met een natte spons schoonmaakt of als je een droge bordenveger gebruikt?

Antwoord: als je een droge bordenveger gebruikt.

12. Sommige mensen worden ziek als er te veel huisstofmijten in huis of in de klas leven. Weet je welke ziekte ze krijgen?

Kies uit: allergie – verkoudheid – longontsteking – buikkrampen.

Antwoord: allergie.

13. Als je opruimt, maak je je klas gezonder. Weet je hoe dat komt?

Antwoord: als er veel rommel rondslingert, is het moeilijker om schoon te maken en kan er dus meer stof blijven liggen. Als je opruimt, kun je de klas makkelijker poetsen en heb je minder stof en minder huisstofmijten.

Het Grote Lekker Fris Spel

14. Vul de zin uit het Lekker Fris-lied aan: 'Wat ruikt het hier weer muf, wie heeft dat toch gedaan. De ramen zijn weer dicht, die moeten ... '

Antwoord: openstaan.

15. Als de lucht in de klas niet fris is, kun je er zelf ziek van worden. Denk je dat volwassenen zoals de juf of de meester hier ook ziek van kunnen worden?

Antwoord: ja.

16. Wat eten huisstofmijten?

Antwoord: stof en vuil.

17. Als er geen mensen in de klas zijn, kan de hoeveelheid CO₂ dan nog stijgen?

Antwoord: neen. (Als een pientere leerling opmerkt dat dit wel nog kan als er dieren in de klas zijn, is dat natuurlijk ook juist.)

18. Wat is verluchten?

Antwoord: als je verlucht, breng je op korte tijd veel schone lucht binnen. Dat kan bijvoorbeeld door een raam eventjes helemaal open te zetten.

19. Wat moet je zeker buiten doen, als je de klas niet te stoffig wilt maken?

Antwoord: de bordenveger uitkloppen.

20. Wat maakt je ziek bij huisstofmijten?

Antwoord: hun strontjes.

21. Waar moet je in de winter aan denken als je het raam openzet om frisse lucht binnen te laten?

Antwoord: de verwarming uitzetten.

22. Maak een rijmpje van drie zinnen dat eindigt met 'Dat is Lekker Fris!'.

23. Wat willen de lichtjes op de CO₂-meter zeggen?

Antwoord:

- groen: te weinig frisse lucht;
- oranje: de frisse lucht raakt op en er kan best meer geventileerd worden;
- rood: er is te weinig frisse lucht in de klas en er moet meer geventileerd worden.

24. Wat is de taak van de bordenveger in de klas?

Antwoord: de bordenveger moet het schoolbord twee keer per dag met een vochtige spons afvegen. Een keer aan het einde van de voormiddag en een keer aan het einde van de dag.

Een gezond binnenmilieu op school.
Daar gaan we voor!

Een project van de Medisch Milieukundigen bij de LOGO's en de afdeling
Toezicht Volksgezondheid (Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid).

Voor meer info: www.lekkerfris.be